

(*enguadjar* b. ll., a. 1155, *Cart. de Poblet*, 121); es tornà a manllevar per als intellectuals *engajats*, cap a 1945-50, gallicisme indigest però realitat magnífica (ei els mots s'ajusten als fets, d'aquell «vici» santíssim que un arxi-enemic de la dignitat catalana reprotxava als nostres intellectuals i que els bons castellans no ens retreuen pas, veg. a les *O. C.* de Coromines, 1674a); *engatjament*; *desengatjar*.

CPT.: De *gatge* 'sou, estipendi', l'altra acc. fr., aviat oblidada en *ca.*, fora de Mall., ve el compost fraseològic *agatges* (1887, article de Tomàs Forteza sobre *peites*, *BSAL* II, 28-30; M. S. Oliver, *Obres* I, 95).

Gatifell, deformació pintoresca (a la manera de *gatupe* etc.) de *atifell* (ATUELL) *Gatill* deu ser reducció fonètica de *gaiatill* (derivat de *GAIATO*) *Gatilla*, *gatillo*, *gatina*, *gatinada*, *gatar*, *gatinera*, *gatinera*, *gatinny*, *gatinnyar-se*, *gatinnyós*, *gatinnyot*, *gatir*, V. *gat* *Gatirrons*, V. *gotornons* *Gatirota*, V. *gat* *Gatjol*, cf. *calhol* (CALLAU), però com a nom de flor més aviat sembla ser evolució de *gladiol* (GLAVI) *Gatlla*, V. *guatlla* *Gatllarejar*, V. *gall* *Gatnau*, V. *garneu*

GATÓ, pres del fr. *gateau* [S. XII], sobre l'origen del qual discrepen els romanistes (i qui sap si hi ha més raó en l'etim. intra-francesca de Spitzer, *Rom.* LXIV, 395-8, 374-5, que en els germanismes sovint tan ingenus dels Gamillscheg, *EWFS*, i Brùch, *ZRPb.* LI, 680-1).

Gatolí, V. *gat* *Gatoll*, V. *gotim* *Gatonada*, *gatonar*, *gatoner*, *gatosa*, *gatosar*, *gatovell*, *gatsaule* (no *-aula*), V. *gat* *Gatuperi*, del castellà *gatuperio*, deformació caricatural de *vituperio* *Gatvaire*, V. *gat* *Gatxa*, V. *gassa* (GANSALLA) *Gatxejar*, bé *AlcM* *Gatxo*, mal analitzat del plural *gatjos*, de *gaig*

GATXULL maestr., «fang aiguós i extens per camins i carrers», però *catxull* en el Baix Maestrat i Plana (GaGirona), no crec que vingui del cast. *gachas* 'farinetes', que no ens explicaria ni la terminació ni la variant amb *c*.; probablement hi ha alguna relació amb el val. *gassul* 'mena de sosa', arabisme germà del mot cast.-andalús (DECH-DCEC, ALGAZUL), com sigui que la sosa o barrella es fa en paratges aigualosos, però potser només en el sentit d'ajudar a la modificació d'un mossàr. **aq(u)acül* = *agassol*, *agassot* (veg. GAS-SOT) derivat del ll. AQUA amb el mateix sentit precisament. Eiv. *estar fet un gatxol* 'molt brut' (*AlcM*).

GATZARA, de l'àr. vg. *ğazàra* 'loquacitat', 'murmuri', 'remor', derivat del verb *ğazzar* 'abundar', 'parlar loquaçment'. □ 1.ª doc.: fi S. XIII.

«Les galeres de Març<|>la --, qui estaven de la banda de Migjorn, van dreçar ab gran *gatzara* una se<n>yera molt gran, que apelen l'estandart de Sen Víctor», «les galeres -- a hora de tèrcia foren a Barcelona, e antraren per la plage ab gran goig e ab gran *alguatzara*», i encara de nou *alguatzara*, Desclot (*Cròn.*, §§ 98, 157, 166, *NCL* III, 121.7; v, 69.8, 115.12; Bu-

chon, 179); «les vint-e-cinc galees regatant, eixiren defores ab *gatzara*», Muntaner (*Cròn.*, § 136; Casac. IV, 56.8). No sempre referit ja llavors a gent de mar, però sí al brogit de gent que no es conté: «alcuns hòmens maliciosos hi à, que si conexen que sien entre persones benignes, que-s fan grans gallegos; mas si veen que y haja negú qui-ls tingua l'ast al foc, o que haja sanc en l'úll, tantost baxen lur *gatzara*», Eiximenis (*Terç*, fº 58v). Restà sempre usual, fins a la Renaix.: «Bona *gatzara* encare fan, / lo sò n'arriba mitj ofegat / d'adins dels boscos, com un dols plant, / trompes, violes, s'ouen sonar», MilàF (*Darrers Càstics*, v. 15, *O. Cat.*, Gili, p. 302); «teniu el sopar, y ab ell la *gatzara*», Del Bosch (*Lo Segador*, 27).

Parallels són el cast. *algazara* [princ. S. xv] i port. *algazarra*; l'it. *gazzarra* «strepito di strumenti da guerra per dimostrazione d'allegrezza, trionfo», des de la primera meitat, G. Giudice, c. 1340, i en els dos Villani, el primer amb referència a la invasió catalana de Sicília, l'any 1382, i probablement no deu ser casual que l'altre, Matteo Villani també l'usi parlant de les empreses catalanes en el Migdia d'Itàlia, com reconeix Zaccaria (*Elem. Ib. nella L. It.*), després en els Ss. XVI-XVII (Segni, Varchi, Vasari etc.), si bé hi ha una variant *gazzurro* (segona meitat S. xv, potser a través d'una adaptació al vocalisme sic. u=it. o, d'un àr. *ğazàr*) en el *Pataffio* i en Pucci.

En àrab (Engelmann, *Gloss.*, 122; Dozy, *Suppl.* II, 211a; cf. Neuvonen, 228) *ğazàra* apareix per primera vegada en el nostre *RMa.*, també en altres hispano-àrabs, *Palc*, i un poema en llengua vulgar citat per l'andalús Abenkhaldun (S. XIV). Però és derivat normal d'una arrel genuïnament aràbiga.

DERIV.: *Gatzarejar*. *Gatzarós*. *Gatzaro*, adaptació caricatural del gr. *καθαρὸς* 'purs' per part de catòlics malèvols.

Gatzarós, V. *gatzara* *Gatzela*, *gatzell*, V. *gasela* *Gatzerans*, V. *galzerans* *Gatzim*, V. *gasama* *Gatzó*, f., formació folklòrica, segons sembla improvisada, però al·ludint *gotzó* a algun dels citats *gatzoneta*, (AGOTZONAT), *gatzara/gazzurro/ğazàr*, *gatzol/gatzull*

A la *gatzó* o *gotzó* (així a Manacor, *BDLC* x, 63), a la *guitzoneta* (així a Palma i a Campos, l. c.), que el *Damen*. i Spitzer (*LexikK*, 82) grafia a l'*aguiczoneta*, pertanyen al grup de formes que ja hem aplegat a AGOTZONAT.

Gatzol, V. *gatzull* *Gatzoll*, *gatzollar*, *gatzollejar*, *gatzoller*, V. *dalla* *Gatzona*, *gatzoneta*, V. *agotzonar* *Gatzumba*, V. *guitza* (la definició «cos de la persona» la dona *AlcM* per un evident malentès del fem. *coç* 'coça, *guitza*') *Gau*, V. *gual*; per al gitanesc *gaus* 'polls', ultra les *Notes Ling. ArgBarc.*, 61, de MLWagner, veure la seva nota posterior, *ZRPb.* LXIII, 207.

GAUBAR i més sovint GAUBAR-SE, mot medieval arcaïtzant i aprovençalat, que resulta d'una alteració de *GABAR(-SE)* 'burlar-se', 'vantar-se', més arrelat en la llengua dels trobadors, i pres segurament en to-